

โครงการหลักสูตร

ธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา

หลักการและเหตุผล

กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ซึ่งเป็นแผนแม่บทกำกับการพัฒนาอุดมศึกษาของไทย โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2551 ได้กำหนดว่า “*ธรรมาภิบาล และการบริหารจัดการ (governance and management) เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการพัฒนามหาวิทยาลัย และอุดมศึกษาในภาพรวม กล่าวคือ หากสถาบันอุดมศึกษามีกลไกการกำหนดทิศทางที่ดีและก้าวหน้า พร้อมการขับเคลื่อนโดยการบริหารคนที่มีประสิทธิภาพแล้ว ภารกิจของมหาวิทยาลัยก็สำเร็จลุล่วงไปได้ บทบาทและความรับผิดชอบขององค์กรสูงสุดในที่นี้คือ “สภามหาวิทยาลัย” มีความสำคัญต่อความสำเร็จของสถาบัน และผลผลิตที่ดี....”*

กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาวฯ ยังได้กำหนดแนวทางการพัฒนาธรรมาภิบาล และการบริหารจัดการอุดมศึกษา โดยการจัดตั้งองค์กรหรือกลไกพัฒนาผู้กำกับนโยบาย และผู้บริหาร ในลักษณะเดียวกับสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Directors : IOD) เพื่อทำหน้าที่พัฒนาผู้บริหารตั้งแต่กรรมการสภามหาวิทยาลัย ไปจนถึงผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัย โดยดำเนินการจัดฝึกอบรม ให้ความรู้ จัดเยี่ยมชม สร้างเครือข่ายเวทีแลกเปลี่ยนความคิด และสนับสนุนการสร้างองค์กร และนวัตกรรมการบริหารนโยบายและการจัดการ

“*สถาบันธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัย*” ได้จัดตั้งขึ้นภายใต้สถาบันคลังสมองของชาติ มูลนิธิส่งเสริมทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นองค์กรพัฒนาธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการอุดมศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ในกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565)

สถาบันฯ จึงได้จัดหลักสูตร “*ธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา*” (University Governance Program : UGP) สำหรับกรรมการสภามหาวิทยาลัยขึ้น เพื่อให้กรรมการสภามหาวิทยาลัยได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับการทำหน้าที่การกำกับดูแลมหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการที่ดี ตลอดจนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ และความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัย ภายใต้นโยบายและปรัชญาอุดมศึกษา และประเด็นท้าทายอุดมศึกษาในปัจจุบัน
- 2) เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับบทบาทของสภามหาวิทยาลัยในการกำกับดูแลการบริหารเงินและทรัพย์สิน การเปิดหลักสูตร และการบริหารงานบุคคล ตลอดจนผลักดันความคิดเหล่านั้นให้บังเกิดผล
- 3) เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงในมหาวิทยาลัย
- 4) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยในการออกกฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับต่างๆ (คำสั่งทางปกครอง)
- 5) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาทเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในศาลปกครอง
- 6) เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ และสร้างเครือข่ายของผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการอุดมศึกษาของประเทศ

โครงการหลักสูตร

ธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา

ผู้รับผิดชอบ

สถาบันธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัย ภายใต้สถาบัน
คลังสมอง ของชาติ มูลนิธิส่งเสริมทบวงมหาวิทยาลัย

ผู้เข้าร่วมหลักสูตร

จำนวนรวม 30 ท่าน โดยมีคุณสมบัติดังนี้

- 1) เป็นนายกสภามหาวิทยาลัย
- 2) เป็นอุปนายกสภามหาวิทยาลัย
- 3) เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ
- 4) เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย (กรรมการสภามหาวิทยาลัยซึ่งเลือกตั้งจากผู้บริหารระดับคณบดีหรือเทียบเท่า กรรมการสภามหาวิทยาลัยซึ่งเลือกตั้งจากผู้บริหารปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยที่มีใช้คณาจารย์ประจำ กรรมการสภามหาวิทยาลัยซึ่งเลือกตั้งจากคณาจารย์ประจำ หัวหน้าส่วนงานหรือเทียบเท่า)
- 5) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัย (อธิการบดี รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี คณบดี หรือตำแหน่งอื่นๆ ที่เทียบเท่า)
- 6) เป็นประธานสภาคณาจารย์
- 7) เป็นนายกสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัย
- 8) เป็นเลขาธิการสภามหาวิทยาลัย ผู้ช่วยเลขาธิการสภามหาวิทยาลัยเป็นผู้มีประสบการณ์หรือมีความสนใจด้านอุดมศึกษา ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่ง กรรมการของรัฐวิสาหกิจองค์กรมหาชน หรือบริษัทมหาชนจำกัด

วิทยากร

วิทยากรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงทั้งจากภาครัฐและเอกชนที่มีความรู้ และความเข้าใจในบริบทอุดมศึกษาเป็นอย่างดี

ระยะเวลา สถานที่การศึกษาอบรม และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา

การเข้ารับการอบรมในหลักสูตรนี้ ใช้เวลาทั้งสิ้น 42 ชั่วโมง (8 วัน) ณ โรงแรมปทุมวัน ปริ๊นเซส ถนนพญาไท กรุงเทพฯ

ในการเข้าร่วมในหลักสูตรนี้ ผู้เข้าร่วมหลักสูตรจะต้องเข้าหลักสูตรครบเต็มเวลาของการอบรมในหลักสูตรทั้งหมด ในกรณีที่ไม่สามารถเข้าร่วมหลักสูตรในเนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งได้ ผู้เข้าร่วมหลักสูตรสามารถขอเข้ารับการอบรมในเนื้อหาส่วนที่ขาดนั้นได้ในหลักสูตรรุ่นถัดไป ทั้งนี้ การเข้าร่วมหลักสูตรเต็มเวลาของการอบรมในหลักสูตรทั้งหมดเป็นหลักเกณฑ์สำคัญในการพิจารณาการสำเร็จหลักสูตร และการได้รับเกียรติบัตรหลักสูตร

ค่าลงทะเบียน

50,000 บาท ต่อ 1 ท่าน

เนื้อหาหลักสูตร

หลักสูตรประกอบด้วยเนื้อหา 11 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 : บทบาทและหน้าที่กรรมการสภามหาวิทยาลัย

1) บทบาทและหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัย
ประกอบด้วยบทบาทหน้าที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยตามหลักธรรมาภิบาลและการกำกับดูแลอุดมศึกษาที่ดี บทบาทหน้าที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยตามกฎหมายต่างๆ และหลักการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การทำหน้าที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพ โครงสร้าง องค์ประกอบของกรรมการสภามหาวิทยาลัย การประชุมและการดำเนินงานของกรรมการสภามหาวิทยาลัย รวมทั้ง บทบาทหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัยในบริบทความท้าทายใหม่

2) บทบาทสภามหาวิทยาลัยในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และแนวทางในการพัฒนามหาวิทยาลัย ครอบคลุม

โครงการหลักสูตร

ธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา

ประเด็นเกี่ยวกับบทบาทของสภามหาวิทยาลัยในการกำหนดนโยบายและแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยให้เชื่อมโยงกับปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ อัตลักษณ์ และจุดเน้นของมหาวิทยาลัย ตลอดจนสอดคล้องกับหลักการอุดมศึกษา กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ ของชาติ ทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกระแสการพัฒนาของโลกในปัจจุบัน ตลอดจนบทบาทในการกำกับติดตามดูแลการนำเป้าหมาย นโยบายนั้นไปปฏิบัติให้สำเร็จผลตามที่ได้ตั้งไว้

3) ระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาการกำกับดูแลมหาวิทยาลัย เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสภามหาวิทยาลัยในมิติต่างๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและบริบทความท้าทายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลมหาวิทยาลัยในบริบทปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 : บทบาทสภามหาวิทยาลัยในการกำกับจัดการศึกษา : การอนุมัติการเปิดสอนหลักสูตรการศึกษา ครอบคลุมประเด็นต่างๆ เช่น หลักเกณฑ์การขออนุมัติหลักสูตร กระบวนการพิจารณาอนุมัติหลักสูตร การจัดการศึกษานอกที่ตั้ง แนวทางปฏิบัติที่ดีในการกำกับดูแลการเปิดหลักสูตรใหม่ และการปิดหลักสูตร เป็นต้น

ส่วนที่ 3 : บทบาทของสภามหาวิทยาลัยในการกำกับการบริหารการเงินและทรัพย์สิน ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับการจัดสรรและอนุมัติงบประมาณ การหารายได้ การบริหารการลงทุน แนวทางการกำกับดูแลด้านการเงินและทรัพย์สิน มหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพ และแนวทางปฏิบัติที่ดีในการกำกับดูแลการเงินและทรัพย์สินมหาวิทยาลัย เป็นต้น

ส่วนที่ 4 : บทบาทสภามหาวิทยาลัยในการกำกับการบริหารงานบุคคล ครอบคลุมการพัฒนาบุคลากรกลุ่มต่างๆ

ในมหาวิทยาลัย และการพัฒนาด้านต่างๆ โดยมุ่งเน้นขีดสมรรถนะการทำงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การสรรหา การสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารของมหาวิทยาลัย (Succession planning) ตลอดจนการพัฒนาองค์กรที่มีบทบาทในการพัฒนาบุคลากรมหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 5 : กฎหมายและวิธีปฏิบัติที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยควรทราบ ครอบคลุมประเด็นต่างๆ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา กฎหมายปกครองที่นำมาใช้กับสถาบันอุดมศึกษา บทบาทของสภามหาวิทยาลัยในการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และการติดตามการบังคับใช้ ความรับผิดชอบของสภามหาวิทยาลัย ประเด็นข้อพิพาทเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในศาลปกครอง และตัวอย่างคดีพิพาทเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในศาลปกครอง เป็นต้น

ส่วนที่ 6 : มหาวิทยาลัยกับคดีพิพาทในศาลปกครอง ครอบคลุมประเด็นต่างๆ เช่น อำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง ความหมายของคดีปกครอง หน่วยงานทางปกครอง คำสั่งทางปกครอง กฎหมายปกครองที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย คดีปกครองที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย ประเด็นข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยในศาลปกครอง เป็นต้น

ส่วนที่ 7 : การกำกับการบริหารความเสี่ยงในมหาวิทยาลัย ครอบคลุมประเด็นความเสี่ยงในมหาวิทยาลัยด้านต่างๆ (การเงิน บุคลากร หลักสูตร/วิชาการ ภาพลักษณ์องค์กร) การบริหารและกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยง ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ส่วนที่ 8 : การประเมินสภามหาวิทยาลัย ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยควรทราบเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานและการพัฒนาตนเองของสภามหาวิทยาลัย นายสภาและกรรมการมหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 9 : สภามหาวิทยาลัยกับเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests) ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยพึงระมัดระวังในการทำหน้าที่ ต้องอยู่ในกรอบ

โครงการหลักสูตร ธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา

ของความถูกต้อง ความเป็นธรรม มีจริยธรรม ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ลักษณะ องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ที่อาจทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน แนวทางการพิจารณาเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน ความสัมพันธ์ระหว่างผลประโยชน์ทับซ้อนกับการทุจริตคอร์รัปชั่น แนวทางการจัดการ แนวปฏิบัติ และแนวทางป้องกันเพื่อหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อน

ส่วนที่ 10 : การวิเคราะห์กรณีศึกษา (Case Study) เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทการทำหน้าที่ที่กรมการสภามหาวิทยาลัยอย่างแท้จริง มีความพร้อมในการทำหน้าที่ และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาที่มาสู่สภามหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการทำงานเป็นทีม และคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เข้าร่วมหลักสูตรจะมีโอกาส แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของสภามหาวิทยาลัย โดยการทำงานแบบคิดวิเคราะห์ร่วมกันเป็นกลุ่ม และนำเสนอผลของกรณีศึกษา

ส่วนที่ 11 : การดูงาน : แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมหลักสูตรฯ ได้มีโอกาสเยี่ยมชมสภามหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อซักถาม แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงกับกรมการสภามหาวิทยาลัย และเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมืออุดมศึกษาไทย

ประโยชน์ที่ผู้เข้าร่วมหลักสูตรจะได้รับ

1) มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะกรมการสภามหาวิทยาลัยตามหลักการธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ดี และแนวทางในการกำกับดูแลอุดมศึกษาที่ดีในประเด็นเฉพาะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเงินและทรัพย์สิน การเปิดหลักสูตรใหม่ และการบริหารงานบุคคล ซึ่งจะส่งผลดีต่อการกำกับดูแลมหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพ

2) มีความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยในการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศต่างๆ ของมหาวิทยาลัย (คำสั่งทางปกครองของสภามหาวิทยาลัย) มากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลมหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3) มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นข้อพิพาทที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในศาลปกครอง และบทบาทของศาลปกครองในการวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้น

4) มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็น ในเรื่องจรรยาบรรณของกรมการสภามหาวิทยาลัย ผลประโยชน์ทับซ้อน และประเด็นท้าทายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลมหาวิทยาลัยในบริบทปัจจุบัน

5) มีโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์และเครือข่ายระหว่างกรมการสภามหาวิทยาลัยของประเทศไทย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอุดมศึกษาไทยต่อไปในอนาคต